

[Ingmar Wagner.]

Yderligere ville det — hvad der måske er allervigtigst i denne sammenhæng — komme til at betyde, at man kunne få råd til modernisering og forbedring af såvel bygninger som selve undervisningen. Jeg tror, der er god grund til dette for en række af landets højskoler. Det skal ikke forstås som en nedsættende bemærkning om skolernes virksomhed, men jeg ved, at altfor mange højskoler har måttet give op såvel med hensyn til at få kvalificerede lærerkræfter som med hensyn til at gøre bygningerne bedre, fordi de ikke har råd til at skaffe de forbedringer, som de selv ønsker.

Jeg har fremsat disse bemærkninger, for at udvalget kunne overveje, om lovforslaget ikke bør indeholde lettelser også for en række andre unge udover dem, der bliver hjemsendt fra militærtjenesten.

**Søren Olesen:** Højskolens virksomhed var i sin tid et frit erhverv. Det er derfor bedrøveligt, når det efterhånden er gået sådan, at staten skal overtage mere og mere af de økonomiske forpligtelser. Der er blevet talt om den store betydning, som højskolen har haft for den danske ungdom, og deri er jeg enig; og at denne skoleform er noget særligt for vort land, som befolkningen derfor har set med velvilje på, må vi også erkende. Derfor er det imidlertid ikke sikkert, at der vil blive ved med at være lige mange højskoler til enhver tid, og jeg mener, at oprettelsen af de mange ungdomsskoler, såvel kostskoler som kommunale ungdomsskoler, i sig selv vil medføre en nedgang i højskolernes elevtal, uden at man derfor skal tænke, at højskolernes betydning er svækket. Man kan sige det sådan, at højskolens idé og tanke er overtaget netop af ungdomsskolen, og at der derfor, som jeg sagde, bliver et mindre behov for højskolerne. Derfor kan man vel ikke krampagtigt holde fast på, at der skal blive ved at være samme antal højskoler med samme elevtal. Det vil variere noget, og det mener jeg kan ske, uden at man derfor behøver

at sige, at højskolens betydning er i aftagende.

Hvad landbrugsskolerne angår, så er de jo fagskoler, og såvidt jeg ved, er der heller ingen vanskeligheder der. De fleste har god tilslutning og klarer sig også i økonomisk henseende.

Der er henvist til, at lovforslaget er begrundet i en henvendelse fra foreningen af højskoler og landbrugsskoler, og man forstår godt, at disse skoler søger at skaffe sig så god en økonomi som muligt, men det er et spørgsmål, hvor vidt man skal gå, for hvis staten efterhånden overtager alle de faste udgifter, så kommer man lidt bort fra det princip, som var det første, da man begyndte at yde hjælp til skolerne, nemlig at man gav det i form af elevunderstøttelse. På den måde kan man sige, at alle unge får del i understøttelsen.

Der er en udtalelse, jeg ikke rigtig kan lide, i lovforslagets bemærkninger om, at det ikke kan gå at sætte elevpengene op, det kan ikke lade sig gøre. Vi ved jo, at i hvert fald en del unge har ret gode indtægter, som giver sig udslag på anden måde, og derfor sker der altså her en vis forskelsbehandling i økonomisk henseende derved, at man giver dem allesammen større tilskud fra statens side til et højskoleophold, når staten overtager en større part af skolernes faste udgifter.

Jeg kan anbefale den ajourføring, som hænger sammen med dyrtid og prisstigninger, og som jeg finder naturlig; det gælder bygnings- og lejetilskuddet og tilskuddet til anskaffelse af undervisningsmidler. Derimod synes jeg, der kan være en vis betænkelighed ved at sætte tilskuddet til lærerløningerne op fra 50 pct. til 70 pct., idet princippet altid har været det, at højskolerne frit kunne antage deres medarbejdere. Det gør de selvfølgelig stadigvæk, det er jeg indforstået med, men hvis staten efterhånden overtager hele lønudgiften, må konsekvensen blive, at staten bestemmer, hvilke lærere der kan ansættes, og her tror jeg, at højskolerne måske bagefter kan komme til at